

امنیت اقتصادی یکی از اصلی‌ترین ارکان امنیت ملی است، به طوری که می‌توان گفت، بدون برقراری امنیت اقتصادی در کشور، نمی‌توان از امنیت ملی سخنی به میان آورد. این رکن از امنیت ملی علاوه بر متغیرهای اقتصادی، تحت تأثیر متغیرهای دیگری، از جمله متغیرهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... است که بدون لحاظ آنها نمی‌توان این رکن را مورد بررسی قرار داد، زیرا تنش در هر کدام از این متغیرها، امنیت اقتصادی و به تبع آن، امنیت ملی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو، رصد و پایش عوامل اثرگذار بر آن از الزامها و اولویت‌های پژوهش در حوزه اقتصاد و امنیت به شمار می‌رود. مرکز پژوهشی امنیت اقتصادی تدبیر با توجه به رسالت خود مبنی بر ارائه گزارش‌های کارشناسی در حوزه مطالعات امنیت اقتصادی، ماهنامه حاضر را به چاپ رسانده است. با توجه به اهمیت امنیت اقتصادی، در این شماره از ماهنامه در سه بخش راهبرد، هشدار و تحلیل موارد زیر بررسی می‌شود:

الف - راهبردها

بحران در بازارهای مالی تقریباً از جمله رخدادهای قابل مشاهده در هر اقتصادی است. با توجه به امکان سرایت بحران در بازارهای مالی به بخش حقیقی اقتصاد، دولت‌ها همواره تلاش می‌کنند در بازارهای مالی دخالت کرده و سیاست‌های حمایتی برای اصلاح این بازارها، دنبال نمایند. با توجه به تجربه بحران در بازار بورس کشور در سال‌های اخیر از یک سو و سردرگمی دولت در نحوه حمایت از این بازار، در اولین مقاله، نقش دولت‌ها و سیاست‌های حمایتی آنها در حل بحران‌های بازار سرمایه در تجارب جهانی مرور شده و راهبردهای حضور دولت در این بازارها برای اقتصاد ایران بحث و بررسی شده است.

ب - هشدارها

دستیابی به اهداف سند توسعه محصولات فولادی کشور بیش از هر چیز نیازمند ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها در این حوزه است. یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های مورد نیاز برای دستیابی به اهداف سند توسعه صنایع فولادی، زیرساخت‌های حمل‌ونقل کشور است. بدون ایجاد و تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل، عملاً دستیابی به اهداف توسعه این صنعت غیرممکن به نظر می‌رسد. در مقاله دوم، ضعف در زیرساخت‌های حمل‌ونقل برای تولید محصولات فولادی، به عنوان یک هشدار، بحث و بررسی شده است.

اعتماد عمومی از جمله نهادهای پایه و کلیدی برای سیاست‌گذاری و اجرای سیاست‌های اقتصادی به شمار می‌آید. در صورت خدشه‌دار شدن این نهاد، نه تنها سیاست‌های اقتصادی کارایی لازم را نخواهد داشت، بلکه هزینه اجرای

سیاست‌های اقتصادی نیز افزایش می‌یابد. یکی از مولفه‌های مهم و اثرگذار بر اعتماد عمومی، فساد و نفوذ آن در لایه‌های مختلف اقتصاد کشورها است. با توجه شکل‌گیری فساد در لایه‌های مختلف تصمیم‌گیری و اجرای تصمیم‌ها، در مقاله اول این بخش، خدشه‌دار شدن اعتماد عمومی از منشاء فساد در کشور بحث و بررسی شده است.

صنعت لوازم خانگی از جمله صنایع کلیدی در کشور به‌شمار می‌آید. این صنعت نه‌تنها در تامین نیازهای مردم به کالاهای بادوام نقش کلیدی دارد، بلکه ارتباط تنگاتنگ این صنعت با سایر صنایع، نقش مهمی در رونق یا رکود بخش صنعت نیز دارد. در ماه‌های اخیر این صنعت با چالش‌های جدی مواجه شده و تداوم این امر می‌تواند آسیب جدی به امنیت اقتصادی کشور وارد نماید. در مقاله دوم این بخش، وضعیت صنعت لوازم خانگی و چالش‌های پیش‌روی آن بحث و بررسی شده است.

ج- تحلیل‌ها

پرداخت یارانه در قالب بودجه سالانه از جمله هزینه‌های جدایی ناپذیر در بودجه به‌شمار می‌آید. سالانه بخشی از هزینه‌های دولت در قالب انواع یارانه‌ها به اقتصاد تزریق می‌شود. هر چند پرداخت یارانه از سوی دولت در اکثر اقتصادهای دنیا قابل مشاهده است، اما اصابت یارانه پرداختی به هدف نقش مهمی در پرداخت یارانه‌ها در تجارب موفق جهانی دارد. در مقاله اول این بخش، وضعیت یارانه‌ها در بودجه سالانه مورد تحلیل قرار گرفته است.

افغانستان از جمله همسایگان دیرین ایران به‌شمار می‌آید که دارای قرابت فرهنگی، سیاسی و مذهبی بالایی با کشورمان است. علی‌رغم پتانسیل بالای توسعه روابط ایران با افغانستان در حوزه اقتصادی، این موضوع کمتر در استراتژی‌های خارجی هر دو کشور مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به تحولات اخیر در افغانستان، آینده روابط اقتصادی ایران با این کشور دچار تحول خواهد شد. با توجه به اهمیت موضوع، در مقاله دوم این بخش، روابط ایران با افغانستان از نگاه اقتصادی با لحاظ تحولات اخیر، تحلیل شده است.

لازم به ذکر است ماهنامه امنیت اقتصادی با تکیه بر مطالعات بین‌رشته‌ای و با در نظر گرفتن روابط و آثار سایر متغیرها، امنیت اقتصادی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. امید است مقاله‌های ارایه شده در افزایش اثرگذاری سیاست‌ها و ارتقای امنیت اقتصادی کشور مفید واقع شوند.